

Trần Hưng Đạo

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Năm, 08 Tháng 4 Năm 2010 11:14

Hưng Đạo Đế i Việt ng Trần Quốc Tuấn (ch Hán: 1232?[1] - 1300)

là danh t&#ng th&#i nhà Trần và cũng là danh t&#ng

Quốc công t&#t ch&# Hưng đ&#o đ&#i v&#ng
Trần Quốc Tuấn

trong lịch sử Việt Nam, có công lớn trong hai lần kháng chiến chống Nguyên Mông. Ông là tác giả của bản Bình thủy yếu lược (hay Bình gia di yếu lược) và Văn Kiếp tông bí truyền thư (đã thất lạc). Ông còn được người dân Việt tôn sùng như bậc thánh, nên còn được gọi là Đức thánh Trần.

Thân thế

Ông tên thật là Trần Quốc Tuấn (1232), là con trai của An Sinh và mẹ Trần Liễu, cháu gọi vua Trần Thái Tông bằng chú, sinh ra tại Kiếp Bạc, xã Hưng Đạo, huyện Chí Linh, tỉnh Hải Dương, nguyên quán làng Tức Mặc, huyện Mỹ Lộc, tỉnh Nam Định. Năm sinh của ông là năm 1231.

Ông vốn có tài quân sự, là tôn thất nhà Trần, do đó trong cả 3 lần quân Nguyên - Mông tấn công Đại Việt, ông đều được vua Trần cử làm tổng chỉ huy chiến đấu. Trước khi kháng chiến chống Nguyên - Mông lần thứ 2 và thứ 3, ông được vua Trần Nhân Tông phong làm Tiết chế các đạo quân thủy bộ. Dưới tài lãnh đạo của ông, quân dân Đại Việt chiến thắng Chàng Dã, Hàm Tử, Văn Kiếp, Bạch Đằng, đưa quân Nguyên - Mông ra khỏi đất nước.

Sau khi kháng chiến chống Nguyên - Mông lần thứ 3 thành công. Đất nước thanh bình Hưng Đạo và mẹ Trần Quốc Tuấn lui về sống ở Văn Kiếp. Ông đã đưa vào địa phương vùng Văn Kiếp mà Kiếp Bạc là trung tâm để lập phủ đệ và quân doanh làm phòng tuyến chiến lược giữ mặt Đông Bắc của Tổ Quốc. Ông còn cho trồng các loại cây thuốc để chữa bệnh cho binh sĩ và

Trần Hưng Đạo

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Năm, 08 Tháng 4 Năm 2010 11:14

nhân dân trong vùng. Mùa thu tháng 8, ngày 20 năm Canh tý, Hưng Long th 8, t c ngày 5-9-1300 trái tim ng i anh hùng đã ng ng đ p. Theo l i đ n, thi hài ông đ c ho táng thu vào bình đ ng và chôn trong v n An L c, gi a cánh r ng An Sinh mi n Đông B c, không xây lăng m . Sau khi ông m t tri u đình phong t ng là Thái s Th ng Ph qu c công Ti t ch Nhân Vĩ Hưng Đa V ng. Nhân dân vô cùng th ng ti c ng i anh hùng dân t c đã có công lao to l n trong cu c kháng chi n ch ng xâm l c Nguyên Mông b o v toàn v n lãnh th và đ c l p dân t c nên l p đ n th Ông trên n n V ng ph g i là đ n Ki p B c. Dân ta kính tr ng vinh danh Ông là Đ c thánh Hưng Đ o Đ i V ng l p đ n th Đ c Thánh Trần n nhi u n i.

Các đ i n tích

Mi u th Hưng Đ o V ng i Sài Gòn

Thi u thi i

Đ i Vi t S ký Toàn th có chép: "Lúc m i sinh ra, có m t th y t ng xem cho và b o: '[Ng i này] ngày sau có th đ u n- c giúp đ i.'"[2]

Khi l n lên, ông có dung m o khôi ngô, thông minh h n ng i, đ c thông hi u r ng, có tài văn võ. An Sinh v ng Trần Li u tr c đây v n có hi m khích v i Chiêu Lăng (t c vua Trần Thái Tông - Trần C nh), mang lòng h m h c, tìm kh p nh ng ng i tài ngh đ d y Trần Qu c Tu n. Lúc s p m t, An Sinh V ng c m tay Trần Qu c Tu n, trăng tr i r ng: "Con không vì cha l y đ c thiên h , thì cha ch t đ i su i vàng cũng không nh m m t đ c"[2].

Do An Sinh v ng Trần Li u l y ng i ch c a công chúa Lý Chiêu Hoàng là Thu n Thiên công chúa, còn Trần C nh c i Lý Chiêu Hoàng khi bà m i 7 tu i. Sau này Lý Chiêu Hoàng không có con nên năm 1237, Trần Th Đ b t v c a Trần Li u lúc y có thai ba tháng v làm v Trần C nh (ch thay cho em). Chính vì l đó mà Trần Li u oán gi i Trần C nh. Qu c Tu n ghi đ i u đó trong lòng, nh ng không cho là ph i[2].

Năm 4-5 tu i, Trần Hưng Đ o theo cha là Khâm Minh Thái v ng (t c Trần Li u) đi Ái Châu, n i giam c m tr ng t i c n đ n ngu n]. Tr ng công chúa Th y Bà th ng anh c vô t i b đ y, bèn n n anh k c n đ n ngu n] là Thái Tông, xin nh n Trần Hưng Đ o làm con đ m v Thăng Long nuôi d y. Đ tránh s soi mói gh l nh c a tri u đình, Trần Hưng Đ o đ c tr ng công chúa Th y Bà g i t i chùa Ph t Quang (làng Khúc Th y, C Khê, Thanh Oai, Hà N i) nh tr i chùa d y d cho t i năm lên 10[c n đ n ngu n].

C&#p ng&#i hay không

Đ&#n khi v&#n n&#c lung lay, quy&#n quân quy&#n n&#c đ&#u do &# mình, ông đem l&#i cha tr&#n tr&#i đ&# dò ý hai gia nô thân tín là Dã T&#ng và Y&#t Ki&#u. Hai ng&#i gia nô b&#m r&#ng: "Làm k&# y tuy đ&#c phú quý m&#t th&#i nh&#ng đ&# l&#i t&#ng x&#u ngàn năm. Nay Đ&#i V&#ng há ch&#ng đ&# phú và quý hay sao? Chúng tôi th&# xin ch&#t gi&# làm gia nô, ch&# không mu&#n làm quan mà không có trung h&#u, ch&# xin l&#y ng&#i làm th&#t d&# là Duy&#t làm th&#y mà thôi".[2]

(L&#y t&# tích cũ: S&# Chiêu V&#ng ch&#y lo&#n ra n&#c ngoài, có ng&#i làm th&#t d&# tên là Duy&#t đi theo. Sau S&# Chiêu V&#ng tr&# v&# n&#c, ban th&#ng cho Duy&#t. Duy&#t t&# ch&#i và nói: "Nhà vua m&#t n&#c, tôi không đ&#c gi&#t d&#, nay vua v&# n&#c, tôi l&#i đ&#c làm ngh&# gi&#t d&#, đ&#c l&#c th&# là đ&# còn th&#ng gì n&#a"[3].)

Qu&#c Tu&#n c&#m ph&#c đ&#n khóc, khen ng&#i hai ng&#i. M&#t hôm Qu&#c Tu&#n v&# h&#i con ông là H&#ng Vũ v&#ng Tr&#n Qu&#c Hi&#n: "Ng&#i x&#a có c&# thiên h&# đ&# truy&#n cho con cháu, con nghĩ th&# nào?"[2]

H&#ng Vũ v&#ng Tr&#n Qu&#c Hi&#n th&#a: "Đ&#u khác h&# cũng không nên, hu&#ng chi là cùng m&#t h&#!"[2]

Tr&#n Qu&#c Tu&#n ng&#m cho là ph&#i. L&#i m&#t hôm Tr&#n Qu&#c Tu&#n đem chuy&#n &#y h&#i ng&#i con th&# là H&#ng Nh&#ng v&#ng Tr&#n Qu&#c T&#ng. Tr&#n Qu&#c T&#ng ti&#n lên th&#a: "T&#ng Thái T&# v&#n là m&#t ông lão làm ru&#ng, đã th&#a c&# đ&#y v&#n nên có đ&#c thiên h&#".[2]

Tr&#n Qu&#c Tu&#n rút g&#m m&#ng: "Tên lo&#n th&#n là đ&# đ&#a con b&#t h&#u mà ra" và đ&#nh gi&#t Qu&#c T&#ng, H&#ng Vũ v&#ng hay tin, v&#i ch&#y t&#i khóc lóc xin ch&#u t&#i thay, Qu&#c Tu&#n m&#i tha. Sau đó, ông đ&#n H&#ng Vũ v&#ng: "Sau khi ta ch&#t, đ&#y n&#p quan tài đã r&#i m&#i cho Qu&#c T&#ng vào v&#ng".[2]

Năm Thi&#u B&#o th&# 7, &#t D&#u, 1285, th&# gi&#c b&#c bách, hai vua ng&#m đi chi&#c thuy&#n nh&# đ&#n Tam Tr&# nguyên (sông Ba Ch&#, t&#nh Qu&#ng Ninh ngày nay), sai ng&#i đ&#a thuy&#n ng&# ra Ng&#c S&#n (mũi bi&#n thu&#c châu V&#n Ninh, g&#n Móng Cái, nay thu&#c t&#nh Qu&#ng Ninh) đ&# đánh l&#a gi&#c.

T&#ng Tr&#n H&#ng Đ&#o t&#i b&#n B&#ch Đ&#ng, Sài Gòn

Lúc &#y, xa giá nhà vua phi&#u gi&#t, mà Tr&#n Qu&#c Tu&#n v&#n có k&# tài, l&#i còn m&#i hi&#m cũ c&#a An Sinh v&#ng, nên có nhi&#u ng&#i nghi ng&#i. Tr&#n Qu&#c Tu&#n theo vua, tay c&#m chi&#c g&#y có b&#t s&#t nh&#n. M&#i ng&#i đ&#u g&#m m&#t nhìn. Tr&#n Qu&#c Tu&#n li&#n rút đ&#u s&#t nh&#n v&#t đi ch&#

chàng gầy không mà đi. Còn nhiều vì c n a, đời lo i nh th [4].
S gia Ngô Sĩ Liên viết: "B c đ i th n vào hoàn c nh b h m nghi nguy h m, t ph i thành th c tin nhau, sáng su t khéo x , nh hào c u t c a qu Tùy (xem Kinh D ch) thì m i có th gi tròn danh d , làm nên s nghi p. N u không th thì nh t đ nh s mang tai h a. Quách T Nghi nhà Đ ng, Trần Qu c Tu n nhà Trần đã làm đ c nh v y."[4]

Quan họ với Trần Quang Khải

Trần c kia, Trần Thánh Tông thân đi đánh gi c, Trần Quang Khải theo h u, gh t t ng b không, v a lúc có s ph ng b c đ n. Trần Thái Tông g i Hồng Đổ V ng Trần Qu c Tu n t i b o: "Th ng đ ng đi theo h u v ng, tr m đ nh y khanh làm T đ đ t p s ph ng B c."[2]

Trần Qu c Tu n th a: "V c t p s g , th n không dám t ch i, còn nh phong th n làm T đ thì th n không dám vâng ch u. Hu ng chi Quan gia đi đánh gi c xa, Thái s theo h u mà b h i i ý phong ch c, thì tình nghĩa trên d i, e có ch ch a n, s không làm vui lòng Quan gia và Th ng đ ng. Đ i khi xa giá tr v , s xin vâng m nh cũng ch a mu n."[2]

M t hôm, Trần Qu c Tu n t V n Ki p t i, Trần Quang Khải xu ng thuy n ch i su t ngày m i tr v . Trần Quang Khải v n s t m g i, Trần Qu c Tu n thì thích t m th m, t ng đưa b o Trần Quang Khải: "Mình m y câu b n, xin t m giùm", r i c i áo Trần Quang Khải ra, dùng n c th m t m cho ông và nói: "Hôm nay đ c t m cho Th ng đ ng."

Trần Quang Khải cũng nói: "Hôm nay đ c Qu c công t m r a cho."[2]

Trần c đây, hai ông tuy m t là Qu c công t t ch , m t là Th ng t ng thái s nh ng do lo ng v m i thù c a Trần Li u đ l i mà có m i hi m nghi xa cách. Sau khi đ c Trần Qu c Tu n t m cho, hai ông tr nên thân tình, tin t ng nhau, tình nghĩa qua l i gi a hai ông ngày càng thêm m n mà[2]. Trong vì c giúp đ nhà vua, hai ông đ u đ ng hàng đ u.

Quy n phong t c

Vì có công lao l n trong c 3 l n ch ng nhà Nguyên nên vua gia phong ông là Th ng qu c công, cho phép ông đ c quy n phong t c cho ng i khác, t minh t tr xu ng, ch có t c h u thì phong t c r i tâu sau. Nh ng Qu c Tu n ch a bao gi phong t c cho m t ng i nào[2]. Khi quân Nguyên vào c p, Qu c Tu n l nh cho nhà giàu b thóc ra c p l ng quân, mà cũng ch cho h làm lang t ng gi ch không cho h t c lang th c, ông r t kính c n gi t t làm t i[2].

Ông l i khéo t n c ng i tài gi i cho đ t n c, nh Dã T ng, Y t Kiêu là gia th n c a ông, có đ công đ p Ô Mã Nhi, Toa Đô. Các ng i n i t ng khác nh Ph m Ngũ Lão, Trần Thì Ki n, Trần ng Hán Siêu, Ph m Lãm, Trần nh Dũ, Ngô Sĩ Th ng, Nguyễn Th Tr c v n là môn khách c a ông, đ u n i t ng th i đó v v n ch ng và chính s , b i vì ông có tài m u l c, anh hùng, l i m t lòng gi gìn trung nghĩa v y. Xem nh khi Trần Thánh Tông v b o Trần Qu c Tu n r ng: "Th gi c nh v y, ta ph i hàng th i". Trần Qu c Tu n tr l i: "B h chém đ u t i tr r i h y hàng".

Trùng Hồng, l p nên công nghi p hi m có. T ng vang đ n ph ng b c, chúng th ng g i ông

là An Nam Hưng Đạo Võng mà không dám gọi th&#ng tên. Sau khi m&#t r&#i, các châu huy&#n
L&#ng Giang h&# có tai n&#n b&#nh đ&#ch, nhi&#u ng&#&#i c&#u đ&#o ông. Còn có l&#i đ&#n r&#ng, m&#i khi đ&#t
n&#&#c có gi&#c vào c&#p, đ&#n l&# đ&#n ông, h&# tráp đ&#ng ki&#m có ti&#ng kêu thì th&# nào cũng th&#ng
l&#n[2]. Trần Quốc Tuấn t&#ng soạn các sách như Binh gia đi&#u lý y&#u l&#&#c (quen g&#i là Binh th&#
y&#u l&#&#c) và Võn K&#p tông bí truy&#n th&# đ&# d&#y các t&# t&#ng, đ&# h&# b&#ng bài H&#ch t&#ng
sĩ. Trần Quốc Tuấn t&#ng soạn sách đ&# khích l&# t&#ng sĩ đ&#&#i quy&#n, đ&#n chuy&#n K&# Tín ch&#t
thay đ&# c&#u thoát Hán Cao T&#, Do Vu gi&# l&#ng ch&#u giáo đ&# c&#u S&# T&#. Ông d&#y đ&#o trung nh&#
v&#y. Nhân dân Vi&#t Nam vô cùng kính tr&#ng ông do công lao hai l&#n lãnh đ&#o đ&#t n&#&#c ch&#ng l&#i
đ&#&#c h&#a Thát Đát (Mông C&#). Đ&#&#i v&#o ng&#a c&#a Mông C&#, các n&#&#c H&#i giáo hi&#u chi&#n
Trung Á, các công qu&#c Moskva, Novogrod (n&#&#c Nga ngày nay) cũng không th&# nào b&#o v&#
đ&#&#c n&#n đ&#c l&#p c&#a mình. Lãnh th&# c&#a Đ&# qu&#c Mông C&#, theo chi&#u ngang, kéo dài t&# Vi&#n
Đông (g&#m c&# Tr&#u Tiên) đ&#n t&#n Moskva, Muhi (Hungary), Tehran, Damascus; chi&#u đ&#c t&#
B&#c Á xu&#ng t&#i c&# biên gi&#i &#n Đ&#, Mi&#n Đ&#n. Trong c&#n l&#c chinh ph&#c c&#a h&#, ch&# có Thái
Lan (Sukhothai) thoát kh&#i h&#a đ&#t vong như sách l&#&#c c&#u hòa, Nh&#t B&#n may m&#n như m&#t
tr&#n bão bi&#n làm thi&#t h&#i b&#t tàu c&#a Mông C&#, và Đ&#i Vi&#t như kh&# năng lãnh đ&#o c&#a H&#ng
Đ&#o Đ&#i Võng mà gi&# đ&#&#c b&# cõi. Mông C&# không xâm chi&#m đ&#&#c &#n Đ&#, h&# ch&# ti&#n đ&#&#c
đ&#n biên gi&#i mi&#n b&#c &#n ngày nay và b&# ch&#n l&#i. H&# cũng ch&# vào đ&#&#c mi&#n b&#c Mi&#n Đ&#n
trong m&#t th&#i gian ng&#n r&#i ph&#i rút lui. Ngoài Đ&#i Vi&#t đánh b&#i đ&#&#c đ&# ch&# Mông C&# còn có
Java (Indonesia), Ai C&#p, &#n Đ&#.

Năm thu&#c h&# tài gi&#i và trung thành c&#a Trần Hưng Đạo
Y&#t Ki&#u | D&# T&#ng | Cao Mang | Đ&#i Hành | Nguy&#n Đ&#a Lô

L&#y dân làm g&#c

Tháng 6 năm 1300, H&#ng Đ&#o Võng &#m. Vua ng&# t&#i nhà thăm, h&#i r&#ng: "N&#u có đ&#u ch&#ng
may, mà gi&#c ph&#&#ng B&#c l&#i sang xâm l&#&#c thì k&# sách như th&# nào?"[2]
H&#ng Đ&#o Võng tr&# l&#i: "Ngày x&#a Tr&#u Vũ Đ&# (t&#c Tr&#u Đ&#) đ&#ng n&#&#c, vua nhà Hán cho
quân đánh, nhân dân làm k&# thanh dã, đ&#i quân ra Khâm Châu, Liêm Châu đánh vào Tr&#ng
Sa, H&# Nam, còn đ&#n binh thì đánh úp phía sau. Đó là m&#t th&#i. Đ&#i nhà Đinh, nhà T&#n Lê
dùng ng&#&#i tài gi&#i, đ&#t ph&#&#ng nam m&#i m&#nh mà ph&#&#ng b&#c thì m&#t m&#i suy y&#u, trên đ&#&#i
m&#t đ&#, lòng dân không lia, xây thành Bình L&# mà phá đ&#&#c quân T&#ng. Đó l&#i là m&#t th&#i. Vua
nhà Lý m&#n, nhà T&#ng xâm ph&#m đ&#a gi&#i, dùng Lý Th&#ng K&#t đánh Khâm, Liêm, đ&#n t&#n
Mai Lĩnh là vì có th&#. Vua r&#i Toa Đô, Ô Mã Nhi b&#n m&#t bao vây. Vì vua tôi đ&#ng tâm, anh em
hòa m&#c, c&# n&#&#c góp s&#c, gi&#c ph&#i b&# b&#t. Đó là tr&#i xui nên v&#y. Đ&#i kh&#i, nó c&#y tr&#ng tr&#n,
ta đ&#a vào đ&#n binh. Dùng đ&#n binh ch&# tr&#ng tr&#n là s&# th&#ng c&#a binh pháp. N&#u ch&#
th&#y quân nó kéo đ&#n như l&#a, như gió thì th&# đ&# ch&#ng. N&#u nó t&#n ch&#m như các t&#m ăn,
không c&#u th&#ng chóng, thì ph&#i ch&#n dùng t&#ng gi&#i, xem xét quy&#n b&#n, như đánh c&# v&#y,
tùy th&#i t&#o th&#, có đ&#&#c đ&#i quân m&#t lòng như cha con thì m&#i dùng đ&#&#c. V&# l&#i, khoan th&#
s&#c dân đ&# làm k&# sâu r&# b&#n g&#c, đó là th&#ng sách gi&# n&#&#c v&#y."[2]

Khi s&#p m&#t, ông đ&#n con r&#ng: "Ta ch&#t thì ph&#i h&#a táng, l&#y v&#t tròn đ&#ng x&#ng, bí m&#t chôn
trong v&#&#n An L&#c, r&#i san đ&#t và tr&#ng cây như cũ, đ&#ng&#i đ&#i không b&#t ch&# nào, l&#i ph&#i
làm sao cho mau ph&#c".[2]

Trần Quốc Tuấn gi&# L&#ng Giang, quân Nguyên hai l&#n vào c&#p, ông liên ti&#p đánh b&#i chúng,
s&# sau này có th&# x&#y ra tại h&#a đào m&# ch&#ng. Ông lo nghĩ t&#i vi&#c sau khi m&#t l&#i là vì v&#y.
Mùa thu, tháng 8, ngày 20, H&#ng Đ&#o Võng Trần Quốc Tuấn m&#t &# ph&# đ&# Võn K&#p Đ&#o Đ&#i

Trần Hưng Đạo

Tác Giả: Saigon Echo säu täm
Thứ Năm, 08 Tháng 4 Năm 2010 11:14

Väng.

Vua Trần Thánh Tông có soạn bài văn bia ßsinh tß của Trần Quốc Tuấn, ví ông với Thäng phß (Lã Väng ngày xưa bên Trung Quốc).

Nhân dân sùng kính phong thánh

**Chân dung Trần Quốc Tuấn trên ßtßn 500 đßng của
ßchính quyền Việt Nam Cộng hòa**

Sau khi mất, Trần Hưng Đạo được thờ phßng ß nhiều nßi, trong đó ß hßi ßn nhßt ß đßn Kßp Bßc thußc huyßn Chí Linh, tßnh Hßi Dßng ngày nay, nßi ngày xưa là phß đß của ông. Ông được người dân nhiều đßi sùng kính phong Thánh tßc là Đßc thánh Trần, đây là đßi u hißm hoi trong ßch sßchß dành riêng cho vß danh tßng nhà Trần. Ngày ß chính thßc đßc tß chßc vào ngày ông mất (20 tháng 8 âm ßch hàng năm). Nhân dân không gọi trßc tißp tên của ông mà gọi là Hưng Đạo Vương, Hưng Đạo Đại Vương, Đßc thánh Trần, hoặc gọi là Cha (Tháng Tám gọi Cha, tháng Ba gọi Mẹ).

Cách gọi danh hißu của ông cũng khác các vß vßng. Các vßng đßu đßc gọi theo Tßc và Tên, như Chiêu Minh vßng Trần Quang Khải, Chiêu Văn vßng Trần Nhật Duật, còn riêng ông được gọi bằng Hß và Tßc là Trần Hưng Đạo. Đây là cách gọi vßn chß dành riêng cho các vß vua là Hß và Mißu hißu (như Trần Thánh Tông, Trần Nhân Tông), qua đó có thể thấy dân gian coi ông ngang với các vua Trần.

Các đßn thß Hưng Đạo Đại Vương có thể thấy ß khắp nßc Việt Nam.

Tác phẩm

- ß Hßch tßng sử
- ß Binh gia đßu lý yßu ßc (hay Binh thß yßu ßc)
- ß Vßn Kßp tông bí truyßn thß

Trần Hưng Đạo

Tác Giả: Saigon Echo s̄ u t̄ m
Thứ Năm, 08 Tháng 4 Năm 2010 11:14

Gia đình

Cha mẹ

- An Sinh võng Tr̄n Līu
- Mẹ: Thīn Đ̄o qūc m̄u húy Nguȳt?

Anh em

- Tū Trung Th̄ng Sĩ Tr̄n Tung (anh trai)
- Vũ Thành võng Tr̄n Doãn (anh trai)
- Tr̄n Qūc Khang (em trai). Năm 1237, khi công chúa Thūn Thiên - võ Tr̄n Līu - có mang Qūc Khang 3 tháng thì b̄ Tr̄n Th̄ Đ̄ ép l̄y Tr̄n Thái Tông.
- Tr̄n Th̄ Thīu (em gái). Làm hoàng hậu của Tr̄n Thánh Tông, mẹ đẻ của Tr̄n Nhân Tông, đ̄c phong là Nguyên Thánh Thiên C̄m Hoàng thái hậu.

Vợ

- Công chúa Thiên Thành t̄c Nguyên T̄ qūc m̄u (?-1288), l̄y tháng 2 năm 1251[5].

Con

Tr̄n Hưng Đạo có 4 nḡi con trai và 1 nḡi con gái. Ngoài ra còn 1 nḡi con gái nuôi.

- Hoàng Vũ võng Tr̄n Qūc Nghīn[4](Hīn, Nghīn[6]): võ t̄ng.
- Minh Hīn võng Tr̄n Qūc Ūt[4]: võ t̄ng.
- Hoàng Nh̄ng võng Tr̄n Qūc T̄ng[4]: võ t̄ng, cha của Tr̄n Anh Tông, ông nội của T̄ Đ̄ Văn Huệ Võng Tr̄n Qūc Trīu (tr̄ng th̄n của Tr̄n Minh Tông).
- Hoàng Trí võng Tr̄n Qūc Hīn[4] (Nghīn)[6]: võ t̄ng, nhà khai khẩn đất đai.
- Khâm T̄ hoàng hậu: vợ vua Tr̄n Nhân Tông
- Anh Nguyên qūn chúa: con nuôi của Tr̄n Hưng Đạo, vợ của Phạm Ngũ Lão.

□

Câu nói nổi tiếng

“*B̄ h̄ chém đ̄u tôi tr̄c r̄i hãy hàng[7]*

”

”*Vua tôi đ̄ng lòng, anh em đoàn kết, c̄ n̄c góp sức, nên b̄n giữ c̄ph̄i ch̄u b̄ b̄t*”